

Redegørelse for bæredygtighed - Hovedstrukturevision 2013

28-11-2013

Sammenfattende redegørelse

Indledning og baggrund

I forbindelse med udarbejdelsen af hovedstrukturevision, er der foretaget en miljøvurdering og udarbejdet en miljørapport i skemaform sammen med en tilhørende redegørelse.

I forbindelse med byrådets endelige vedtagelse af hovedstruktur 2013, skal der efter miljøvurderingslovens § 9 foreligge en sammenfattende redegørelse for:

- Hvordan miljøhensyn er integreret i planen
- Hvordan miljørapporten og udtalelser fra offentlighedsfasen er taget i betragtning
- Hvorfor den vedtagne plan er valgt på baggrund af rimelige alternativer, og
- Hvorledes kommunen vil overvåge de væsentligste miljøpåvirkninger af planen.

Integrering af miljøhensyn i planen

Hovedstrukturevisionen er et meget overordnet og strategisk planlægningsværktøj, hvorfor miljøvurderingen ligeledes er gennemført på et meget overordnet niveau.

Miljøvurderingen er gennemført sideløbende med udarbejdelsen af hovedstrukturevisionen. Under planprocessen er der sat fokus på en bæredygtig udvikling, et højt miljøbeskyttelsesniveau og integration af miljøhensyn.

Betydningen af miljørapporten og udtalelser fra offentligheden

Hovedstrukturevisionen har været i offentlig høring fra den 1. maj til den 1. juli 2013, og der er indkommet 52 bemærkninger fra bl.a. private borgere, foreninger og private virksomheder vedrørende planforslaget, men ingen af disse refererer direkte til miljøvurderingen eller redegørelsen for bæredygtighed.

Indsigelserne og besvarelsen heraf kan ses i referatet fra behandlingen af Fysisk Vision 2025 på byrådsmødet den 25. november 2013. Referatet ligger på Aalborg Kommunes hjemmeside www.aalborgkommune.dk

Alternativer

For at synliggøre konsekvenserne af kommuneplanens gennemførelse er det nødvendigt med et sammenligningsgrundlag, som er 0-alternativet. 0-alternativet er et udtryk for, hvordan udviklingen vil foregå, hvis planen ikke blev gennemført. 0-alternativet er derfor gældende planer. Miljøvurderingen omfatter således alene ændringer i forhold til tidligere planer.

Revision af hovedstrukturen har haft fokus på en mere bæredygtig udvikling. Det nye i forhold til tidligere hovedstrukturer er, at der er indarbejdet emner som biodiversitet, landbrug, bystruktur, vedvarende energi og vækstaksen. Såfremt planen ikke gennemføres vil Aalborg Kommune udvikle sig mindre bæredygtigt.

Overvågning

I henhold til Lov om Miljøvurdering skal miljørapporten indeholde en beskrivelse af, hvordan kommunen vil overvåge de væsentligste miljøpåvirkninger af planen.

Planens miljøpåvirkninger vil i høj grad afhænge af, hvordan hovedstrukturen udmøntes efterfølgende i retningslinjer, arealudlæg og i den efterfølgende detailplanlægning.

Med udgangspunkt i ovenstående foreslås, at overvågningen sker ved:

- en løbende vurdering af de lokalplaner, der udarbejdes, for at sikre at kommuneplanens mål om styrkelse af den grøn/blå struktur tilgodeses i forbindelse med lokalplanlægningen.
- en vurdering af hovedstrukturens udmøntning når kommuneplanens retningslinjer og arealudlæg disse skal revurderes

Konklusion på miljøvurdering af planen

Samlet vurderes det, at planen er omfattet af miljøvurderingslovens bestemmelser. Der skal således foretages en miljøvurdering.

Øvrige planer og forudsætninger

De 4 overordnede plansamarbejder i Aalborg Kommune udmønter sig i Kommuneplanstrategien, Erhvervsplanen, Landdistriktpolitikken og Bæredygtighedsstrategien. Disse 4 strategier er sideordnede.

Kommuneplanens hovedstruktur med tilhørende redegørelse, som her miljøvurderes udspringer af Kommuneplanstrategien fra 2011.

Hovedstrukturen har særligt fokus på at omsætte visionerne fra Planstrategi 2011. Disse visioner udmøntes senere mere konkret i rammer og retningslinjer for kommunen. Der vil, når disse foreligger, blive lavet en miljøvurdering af ændringerne i kommuneplanens rammer og retningslinjer.

For hvert kapitel til kommuneplanens hovedstruktur hører en række nedslagspunkter. Nedslagspunkterne eksemplificere, udtrykker eller tydeliggør i særlig grad, det der beskrives i det enkelte hovedstrukturkapitel. I relevant omfang er nedslagspunkterne inddraget i miljøvurderingen herunder.

Miljøvurderingsloven

"Lov om miljøvurdering af planer og programmer" opstiller kriterier for, hvilke planer og programmer, der kræver udarbejdelse af en miljøvurdering. Når en myndighed foretager ændringer af planer og programmer indenfor fysisk planlægning og arealanvendelser, så skal der udarbejdes en miljøvurdering. Revisionen af kommuneplanens hovedstruktur antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet.

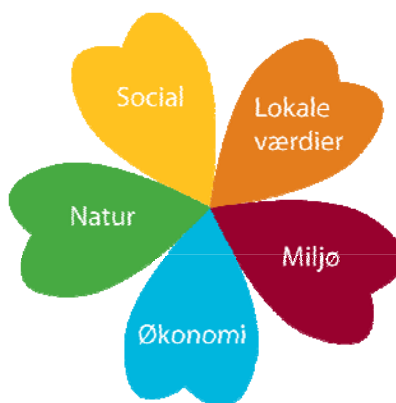
Der er gennemført en miljøvurdering af Aalborg Kommunes revision af Hovedstruktur 2012 i henhold til "Lov om miljøvurdering af planer og programmer". Formålet er at bidrage til, at miljøhensyn indtænkes for derved at fremme en bæredygtig udvikling.

Hovedstrukturen er forinden scopet i forhold til kriterierne i den nedenstående figur. Som led i scoping har Aalborg Kommune foretaget en høring af berørte myndigheder. Denne høring har ikke medført bemærkninger.

- Plads til alle
- Sundhed og rekreation
- Det gode liv

- Stedets identitet
- Landskabsstrukturer
- Kulturarv

- Øget biodiversitet
- Naturværdier
- Klimatilpasning



- Ressource- og energioptimering
- Klimaforebyggelse
- Bedre lokalt miljø
- Bæredygtig transport

- Aalborgs livsgrundlag
- Mest for pengene
- Langtidsholdbarhed

I figuren herover repræsenterer blomstens kronblade det brede miljøbegreb, og punkterne indenfor hvert kronblad udgør tilsammen en bæredygtighedsprofil for den nye hovedstruktur. Kommunens miljøvurdering af hovedstrukturen vil foregå i henhold til denne bæredygtighedsprofil, der har baggrund dels i miljøvurderingslovens miljøparametre, dels i de væsentligste temaer i kommunens øvrige strategier, herunder særligt bæredygtighedsstrategien og klimastrategien.

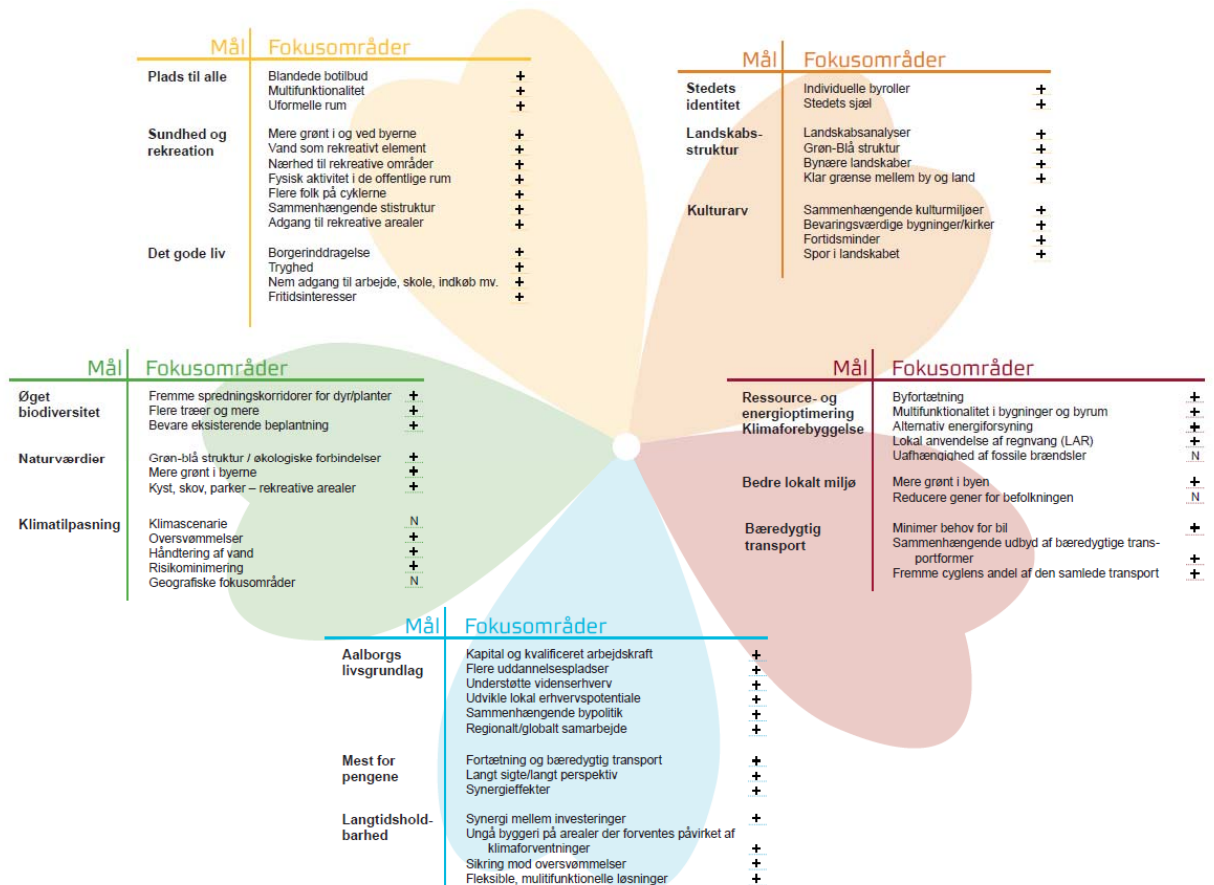
Miljøvurderingen er således holdt på det overordnede niveau, som svarer til hovedstrukturens mere strategiske niveau, og der er derfor tale om mere overordnede vurderinger.

Miljørapport

Miljørapporten er udarbejdet i skemaform sammen med et scopingdokument. Det ikke tekniske resume ses herunder.

Ikke teknisk resumé

Sammenfattende viser miljøvurderingen, at de udvalgte bæredygtighedstemaer understøttes af hovedstrukturens revision 2012. Se den efterfølgende blomst med scoring.



Social

Plads til alle

I hovedstrukturens afsnit om "Aalborg - den attraktive storby" og "byerne – et godt sted at bo hele livet" er der fokus på blandede botilbud i alle byer og bydele. I samme afsnit er også fokus på multifunktionalitet og fleksibilitet.

Hovedstrukturen sætter mål for en helhedsorienteret, bæredygtig bypolitik, hvor beskæftigelse, undervisning, børnepasning, kultur, infrastruktur, bosætning, ældrepleje m.v. tænkes sammen.

Der er også fokus på uformelle rum til rekreation, sociale samvær, motion og naturoplevelser. Især i hovedstrukturens afsnittet "Det åbne land", som omfatter Grøn-blå struktur. Målet med Grøn-blå struktur er at forbedre sammenhæng og tilgængelighed for natur og friluftsliv, herunder adgang til bynær skov.

Sundhed og rekreation

Der er særligt fokus på, at få mere grønt i og ved byerne. Den Grøn-blå struktur skal skabe forbindelser fra det åbne land ind i byernes grønne områder. Der arbejdes med at skabe sammenhængende grønne elementer i og ved byen bl.a. ved en grøn ring om Aalborg og naturgenopretning i byens grønne områder. Målet om biologisk mangfoldighed gælder for både byerne og det åbne land.

Der er mindre fokus på, at vand skal anvendes som rekreativt element i byen. Der er dog fokus på at genetablere en blå ring om Aalborg.

Den Grøn-blå struktur har fokus på at forbedre sammenhæng og tilgængelighed til natur og friluftsliv.

Øget fokus på kollektiv trafik og cyklisme skaber rammer for mere fysisk aktivitet. Der er også særligt fokus på at skabe byrum både til fysisk aktivitet, leg og rekreation.

Der forventes flere folk på cykler ved at den Grøn-blå struktur indeholder flere sammenhængende stisystemer. Endvidere forventes flere på cyklen, da strukturen i alle byerne tilrettelægges så transportbehovet mellem byerne mindskes. Og i Aalborg er der fokus på at skabe sammenhængende stier mellem større boligområder og vigtige rejsemål såsom skoler, kultur og grønne områder eller naturen.

Det gode liv

Hele tankegangen bag planlægning er at få politisk medejerskab.

Tankerne bag bæredygtigt landbrug har fokus på landshare til dyrkning af økologiske produkter samt etablering af sociale fællesskaber omkring kredsløbsstankegangen (have til mave).

Det er målet at udvikle nye partnerskaber, hvor det offentlige har fokus på at skabe relationer til erhvervsliv og civilsamfund for at sikre medejerskab og fælles forpligtigelser.

En fortætning af Aalborg, etablering af en højklasset kollektiv trafikforbindelse og hele mobilitetsbæltet fra øst til vest i Aalborg er at forbinde havnen i øst med lufthavnen i vest og give befolkningen letter adgang til arbejde, skole, indkøb, børneinstitutioner, bolig, fritidsaktiviteter, naturen m.v.

Det er et mål at strukturen i oplandsbyerne og landsbyerne skal tilrettelægges, så transportbehovet imellem byens funktioner mindskes.

Bypolitikken skal have fokus på trygge og involverende boligområder.

I byerne er der fokus på at skabe velkommende, anvendelige og tilgængelige byrum – både til fysisk aktivitet, leg og rekreation, men også til fredelige steder. Der skal skabes formelle og uformelle mødesteder i byens rum med aktivitetsmuligheder med en social samlende effekt.

Lokale værdier

Stedets identitet

Der er fokus på byernes særlige byrolle og unikke byidentitet. Der skal tages afsæt i de lokale ressourcer, såvel de menneskelige som de fysiske.

I Aalborg er der fokus på at understøtte bykvaliteten med individuelle karaktertræk for de enkelte bydele i Aalborg.

Aalborg midtby og City Syd har forskellige roller, som skal supplere hinanden og ikke udkonkurrere hinanden.

I Aalborg og i oplandsbyerne med vækstpotentiale sikres god kollektive trafikbetjening samt gode lokale forbindelser for cykellister. Der satses ikke på god kollektiv trafikbetjening i opland og øvrige byer.

Afsnittet om biologisk mangfoldighed har bl.a. fokus på at beskytte og pleje de særlige naturtyper, der er karakteristiske for Aalborg f.eks. Lille Vildmose og engene langs Limfjorden.

Landskabsstruktur

Landskab er ikke særligt prioriteret i revision af hovedstrukturen.

Gennem den Grøn-blå struktur arbejdes der med landskabsstruktur. Byudviklingsprincipperne tager afsæt i en analyse af Aalborgs landskabelige sammenhæng.

Aalborg afgrænses af en blå og grøn ring, som klart defineret grænsen mellem byen og det omgivne landskab.

Kulturarv

Kulturarv, fortidsminder og spor i landskabet m.v. er ikke prioriteret i hovedstrukturen. Der er dog mål om, at omdanne 2 nedlagte jernbanespor til rekreative ruter. Der er fokus på bevarelse af kulturarven i Aalborg midtby. I afsnittet om byidentitet for oplandsbyerne, er der mål om, at der arbejdes med særlige byroller og unik byidentitet f.eks. kulturværdis og fortidsminder.

Miljø

Ressource- og energioptimering

Byvæksten i Aalborg er først og fremmest planlagt som fortætning. Det er et særligt mål under Bæredygtige boligformer, at byfortætning prioriteres frem for byspredning.

Vækstaksen sætter særligt fokus på den multifunktionelle by, mens 'Bakkebyen' og forstaden sætter fokus på multifunktionelle huse.

Klimaforbyggelse

Klimaforbyggelse er ikke særligt prioriteret i revision af hovedstrukturen. I afsnittet "Grønne Byer" fremgår, at grønne byrum fx kan bruges til forsinkelse, fordampning og brug af regnvand. "Den blå by" beskriver regnvandet anvendt rekreativt, som svar på klimaforandringer, da belastningen af naturlige vandsystemer ikke må forøges.

Afsnittet om vedvarende energi indeholder mål omkring udbygningen af alternativ energiforsyning.

Bedre lokalt miljø

Der er mål om at øge den biologiske mangfoldighed også i byerne. Afsnittet "Grønne byer" har som mål, at der skal indarbejdes sammenhængende grønne elementer i og ved byerne – til gavn for både mennesker, dyr og planteliv – og at begrønning generelt skal prioriteres.

I afsnittet om bæredygtigt landbrug lanceres det, at der skal udlægges områder til store husdyrbrug, hvor der tages størst muligt hensyn til fx befolkningen. Dette er desuden også elementer i både biogasplanlægning og vindmølleplanlægning, der har udspring i afsnittet om vedvarende energi.

Men disse store anlæg kan naturligvis ikke placeres uden konsekvenser fx for befolkning, landskab og natur.

Bæredygtig transport

I Aalborg satses målet på en letbane som det bærende element, mens bil uden for storbyen fortsat vil være det væsentligste transportmiddel. Transportmulighederne vil afhænge af sted og formål.

Bæredygtige transportformer fremmes ved at gøre det mere attraktivt at tage bus, tog eller cykel. Vi skal have flere borgere ud på cyklen på de korte afstande.

Knudepunkter skal sikre gode muligheder for skift mellem transportformer. Fortætning i vækstaksen understøtter i høj grad til minimering af bil-afhængighed. Det samme gælder udvikling af rekreative oplevelser til fods og 'Cykelbyen' og Letbanen.

Under afsnittet "Grønne byer" er det et mål, at strukturen i oplandsbyer og landsbyer skal tilrettelægges, så transportbehovet imellem byens funktioner mindskes.

Økonomi

Aalborgs livsgrundlag

Der skal arbejdes for at styrke en robust erhvervsstruktur, der kan tiltrække kapital og skabe arbejdspladser.

I afsnittet om fremtidens boformer er anført, at boligtilbuddene skal tilpasses de nye familietyper. Når boformerne gøres attraktive er sidegevinsten, at flere vil bosætte sig/blive og dermed være skatteydere og arbejdskraft i byen.

Øget mobilitet skal øge arbejdskraftoplandet. Fokus på et godt motorvejsnet, jernbaneforbindelser og busforbindelser til alle større nordjyske byer vil øge tilgængeligheden til og fra Aalborg. Lufthavnens fortsatte udvikling skal understøttes.

Bypolitikken skal understøtte et stærkt universitet med mange internationale styrkepositioner.

I afsnittet om bæredygtigt landbrug er det et mål at sikre placeringsmuligheder for store landbrug, men også at arbejde med niche produktion, lokal afsætning samt branding af særlige lokale produkter, der bygger på øget bæredygtighed.

I afsnittet om vedvarende energi er det et mål at udbygningen af biogasanlæg skal understøttes.

Mest for pengene

Det er et særligt mål under Bæredygtige boligformer, at byfortætning prioriteres frem for byspredning.

'Vækstaksen som byens motor' prioriterer fortætning koblet med højklasset kollektiv trafik. Mobilitetsafsnittet prioriterer netop arbejdet med bæredygtig transport og i særlig grad i vækstaksen.

Når der i kommuneplanen fx satses på at øge den biologiske mangfoldighed og øge andelen af den vedvarende energi (i form af bl.a. biogas og vindmøller), så er det netop med et samfundsøkonomisk langt sigte.

Vækstaksen rummer udviklingspotentiale langt ud over kommuneplanens 12 års sigte.

Etablering af en letbane er et eksempel på en investering med et meget langt sigte.

Er særligt håndteret i afsnittet om Multifunktionalitet og fleksibilitet, hvor det bl.a. fremgår, at byens fysiske ressourcer udnyttes bedre, hvis de er indrettet til at dække flere funktioner (Multifunktionalitet).

Landtidsholdbarhed

Sammentænkning af offentlige investeringer i infrastruktur og private investeringer som på samme tid har gavn af og gavner infrastrukturinvesteringerne er indtænkt.

Udpegning af områder til store landbrug på de steder som allerede er udpeget til biogasanlæg, giver muligheder for at opnå synergieffekter disse anlæg imellem.

Er særligt håndteret i afsnittet om fokus på nye boligformer, hvor det fremgår, at der i udlæg af nye boligområder skal tages højde for klimaudfordringerne ved enten at placere områderne på højtliggende arealer eller ved at tilpasse boligerne/ boligområderne til højere vandstand og ekstreme vejr-situationer.

Byggeri på arealer der forventes påvirket af klimaforandringer undgås, dog er visse erhvervsarealer undtaget hensynet. Fx Østhavnen, Lufthavnen og motorvejsnære erhvervsudlæg.

I afsnittet 'Klimaændringer'. Foretages der klimasikring af byggeri under kote 2,5 og der udarbejdes en metode til identificering af de nødvendige klimatilpasningstiltag.

Et af sigterne med Grøn-Blå struktur er at få multifunktionelle udbytter af de enkelte indsatser. Der lægges generelt vægt på flersidig arealanvendelse.

Lancering af at der på sigt kan være store landbrug i nogle af byens industriområder.

Natur

Øget biodiversitet (biologisk mangfoldighed)

Grøn-blå struktur udpeger vigtige overordnede grønne og blå kiler, bånd og forbindelser, og bygger på eksisterende skove, parker og naturområder. Der skabes sammenhæng mellem eksisterende større naturområder med grønne kiler, samt skabes forbindelser fra det åbne land ind til byernes grønne områder.

Der er mål om at byerne og omkring byerne skal være sammenhængende grønne elementer f.eks. som grønne kiler, skov på bakketoppen, grønne områder og begrønning af f.eks. tage, facader og p-pladser.

Naturværdier

Grøn-blå struktur, økologiske forbindelser, den grønne og blå ring om Aalborg og målet om sammenhængende grønne elementer i byen øger naturværdien.

De grønne områder understøttes af naturgenopretninger.

Klimatilpasning

Et sigte med den Grøn-blå struktur er at klimaændringer bl.a. i form store regnmængder og hævet grundvandsspejl skal tænkes ind i det fremtidige landskab. Det er målet at arealer i den åbne land, der påvirkes af vandstandshævninger skal overlades til naturen gennem fri dynamik.

Det er målet at nye boligområder sikres mod klimaforandringerne ved at boliger placere på højtliggende arealer eller tilpasses til højere vandstand eller ekstreme vejr-situationer. Det er målet, at ved byggeri under kote 2,5 skal der foretages klimasikring.

Hovedstrukturafrsnittene omfatter ikke specifikt bæredygtighedsmålet om håndtering af regnvand lokalt.

Afbødende foranstaltninger

I arbejdet med revision af hovedstrukturen er der løbende arbejdet med at minimere miljøpåvirkningerne. Bl.a. blev der tidligt i processen udarbejdet en bæredygtighedsprofil (scopingsskemaet).

Alternativer/0-alternativet

For at synliggøre konsekvenserne af kommuneplanens gennemførelse er det nødvendigt med et sammenligningsgrundlag, som er 0-alternativet. 0-alternativet er et udtryk for, hvordan udviklingen vil foregå, hvis planen ikke blev gennemført. 0-alternativet er derfor gældende planer. Miljøvurderingen omfatter således alene ændringer i forhold til tidligere planer.

Revision af hovedstrukturen har haft fokus på en mere bæredygtig udvikling. Det nye i forhold til tidligere hovedstrukturer er, at der er indarbejdet emner som biodiversitet, landbrug, bystruktur, vedvarende energi og vækstaksen. Såfremt planen ikke gennemføres vil Aalborg Kommune udvikle sig mindre bæredygtigt.

Overvågning

I henhold til Lov om Miljøvurdering skal miljørapporten indeholde en beskrivelse af, hvordan kommunen vil overvåge de væsentligste miljøpåvirkninger af planen.

Planens miljøpåvirkninger vil i høj grad afhænge af, hvordan hovedstrukturen udmøntes efterfølgende i retningslinjer, arealudlæg og i den efterfølgende detailplanlægning.

Med udgangspunkt i ovenstående foreslås, at overvågningen sker ved:

- en løbende vurdering af de lokalplaner, der udarbejdes, for at sikre at kommuneplanens mål om styrkelse af den grøn/blå struktur tilgodeses i forbindelse med lokalplanlægningen.
- en vurdering af hovedstrukturens udmøntning når kommuneplanens retningslinjer og arealudlæg disse skal revurderes

Sammenfattende redegørelse

Udarbejdes efter den 8 ugers offentlige høring er afsluttet. Skal indeholde; hvorledes miljøhensyn er integreret i planen, hvordan miljørapporten og udtalelser indkommet i offentlighedsfasen er taget betragtning, hvorfor netop den vedtagne plan er valgt ud fra de behandlede alternativer samt hvorledes de væsentlige miljøpåvirkninger af planen overvåges.

Vejledning

Loven

Miljøscreeninger og miljøvurderinger udarbejdes med hjemmel i *Lov om miljøvurdering af planer og programmer*.

Formålet

Formålet er at sikre et højt miljøbeskyttelsesniveau ved at foretage miljøvurdering af planer og programmer, hvis gennemførelse kan få væsentlig indvirkning på miljøet. Loven har et meget bredt miljøbegreb. Det omfatter alt lige fra den biologiske mangfoldighed over befolkning, menneskers sundhed, fauna, flora, over jordbund, vand, luft og klimatiske forhold, materielle goder, landskab, kulturarv, kirker og kirkeomgivelser, til arkitektonisk og arkæologisk arv. Endvidere stilles krav om en vurdering af det indbyrdes forhold mellem samtlige disse faktorer.

Hvilke planer og programmer er omfattet?

Af lovens bilag 3 og 4 fremgår hvilke projekter, der er omfattet af bestemmelserne om miljøvurdering. Det drejer sig om planer og programmer inden for følgende sektorer: Landbrug, skovbrug, fiskeri, energi, industri, transport, affaldshåndtering, telekommunikation, turisme, fysisk planlægning og arealanvendelse.

Plantyper som kommune- og lokalplaner er som udgangspunkt obligatorisk omfattet af lovens bestemmelser om miljøvurdering.

For planer og programmer, som kun fastlægger anvendelsen af mindre områder på lokalt plan eller blot omfatter mindre ændringer i vedtagne planer eller programmer gælder, at der kun skal gennemføres en miljøvurdering, hvis de må antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet. Lokalplaner tilhører normalt denne kategori af planer.

Screening

For plan- og programforslag, der obligatorisk er omfattet af kravet om miljøvurdering (dvs. bl.a. kommune- og lokalplaner) foretages en screening. Her afgøres, hvorvidt planen eller programmet må antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet. Ved denne afgørelse skal der tages hensyn til kriterierne, omtalt i lovens bilag 2 (forhold vedrørende planens karakteristika samt kendetegn ved indvirkningen og det område, som kan blive berørt). Endvidere skal andre myndigheder, hvis ansvarsområde berøres af forslaget, høres.

Offentliggørelse og vedtagelse af miljøvurdering

Hvis der, i forbindelse med screeningen, træffes afgørelse om, at der ikke gennemføres en miljøvurdering, offentliggøres denne beslutning og begrundelsen herfor. Der er en klagefrist på 4 uger.

Hvis der derimod udarbejdes en egentlig miljøvurdering, offentliggøres denne i mindst 8 uger - samme frist som gælder for kommuneplan- eller lokalplanforslag.

I forbindelse med den endelige godkendelse af miljøvurderingen udarbejdes en sammenfattende redegørelse, hvor der bl.a. tages stilling til eventuelle indsigelser og til overvågning af de væsentlige miljøpåvirkninger, som planen eller programmet kan afstedkomme.